

Exit Lakeman

Auteur(s):

Keuzenkamp, H.A.

Verschenen in:

ESB, 84e jaargang, nr. 4205, pagina 381, 21 mei 1999

Rubriek:

Van de redactie

Trefwoord(en):

demografie

Het is tegenwoordig politiek correct om niet politiek correct te zijn. Dat blijkt uit diverse besprekingen in dag- en weekbladen van het boek van Pieter Lakeman over de economische gevolgen van de immigratie naar Nederland¹. Verschillende commentatoren juichten bij het doorbreken van weer een taboe: dat op de economische waarde van immigranten. Lakeman kreeg lof voor zijn betoog, waarin hij concludeert dat Nederland sinds 1972 volgens economische maatstaven overbevolkt is (blz. 178-179). De maatstaf? De marginale kosten van extra nieuwkomers stijgen, de marginale baten zijn verwaarloosbaar.

Hoera - eindelijk iemand die de economische feiten van gastarbeid en asielzoekers eens op een rijtje durft te zetten. Dat hoopte ik te kunnen roepen, toen *Binnen zonder kloppen* hier op de mat viel. Helaas laat deze studie over de Nederlandse immigratiepolitiek en de economische gevolgen (zoals de ondertitel luidt) zwaar te wensen over. Dat is jammer, want Lakeman heeft zich bepaald ingespannen om een indrukwekkende reeks van feiten bij elkaar te halen. Overtuigend laat hij zien dat dat beleid een kwalijke rommel is.

Maar Lakeman wil niet alleen de inconsistentie van beleid en de slechte uitvoering ervan aan de kaak stellen. Ook wil hij meer dan alleen maar ondernemers aan de schandpaal nagelen, die uit eigenbelang migranten naar Nederland lokten (of, zoals de klm, op grote schaal mensensmokkel faciliteren en daar lekker aan verdienen). Nee, Lakeman vindt die ondernemers met geldzucht en de politici met bloedende harten vooral verderfelijk omdat onze economie zwaar gebukt gaat onder de last van migranten. Sinds 1974 bedroegen de kosten ter financiering van Turken en Marokkanen in Nederland zo'n 140 miljard gulden (blz. 133). Nederland is door de immigratie sinds 1974 verarmd en verarmt nog steeds verder (blz. 149). De gewone Nederlandse man heeft dat mogen betalen: ambtenaren (die op hun salaris gekort werden om deze kosten te financieren) en mensen met een uitkering, die ook gekort werden omdat het niet meer op te brengen viel.

Migranten hebben drie fundamentele problemen. Ze werken niet en als ze al werken dan levert dat nauwelijks wat op. Ze fokken als konijnen. En ze hebben ook nog eens huisvesting nodig. Om met het eerste te beginnen, "Geconstateerd moet worden dat Nederland sinds 1983 bijna de gehele in Nederland aanwezige Turkse en Riffijnse gemeenschap onderhoudt" (blz. 130; de Riffijnse gemeenschap slaat op Rif-Berbers uit Marokko). De feiten: de werkgelegenheidsgraad van Turken en Marokkanen bedroeg in 1994 ongeveer 28%². Dat is droef, want veel lager dan de 58% van autochtonen - waar vrouwen overigens veel vaker actief op de arbeidsmarkt zijn. Gelukkig stijgt de werkgelegenheidsgraad snel: in 1997 al tot 35%. Het werkloosheidspercentage was met tien procentpunt gedaald, tot 21%. Maar, stelt Lakeman, die allochtonen hebben laag betaalde banen, dus per saldo kosten zelfs de werkenden ons geld. "Op een gezin dat minder dan gemiddelde belastingopbrengsten veroorzaakt en meer dan gemiddelde kosten veroorzaakt, legt de overheid financieel toe." Hij voegt er onmiddellijk aan toe dat dat koel en wreed klinkt. Koel zou echter zijn om zindelijke economische argumentatie consequent te hanteren. In dat geval moeten om te beginnen de marginale belastingbaten van de werkende migrant vergeleken worden met de marginale publieke kosten. Veel van de overheidsuitgaven (dijken, koningshuis - overigens ook migranten -, leger) zijn 'vast'. Dat geeft aanleiding tot schaalvoordelen. Migratie leidt natuurlijk wel tot een stijging van specifieke kosten (scholing, huursubsidie). Of de gemiddelde collectieve kosten per saldo stijgen is twijfelachtig. Lakeman geeft het antwoord niet. Ook past Lakeman geen welvaartsanalyse toe. Wat een migrant verdient is slechts een deel van zijn welvaartsbijdrage. Een ander deel is de waardecreatie voor zijn werkgever. En dan zwijgen we nog over begrippen zoals consumenten- en producentensurplus.

In plaats daarvan gaat Lakeman in op de hoge sociale uitkeringen voor niet-werkenden, opvangkosten, en natuurlijk de kinderbijslag en huisvestingssubsidies. Voor de aardigheid een zwieper over die kinderbijslag. "In de jaren 1970-1980 ontving Turkije door de West-Europese kinderbijslag meer dan twintig miljard gulden dan deviezen. Dankzij deze deviezen was Turkije in staat zijn leger te moderniseren, zich bij de VS als trouwe NAVO-bondgenoot te presenteren en dat argument te gebruiken om lid van de Europese Unie te worden" (blz. 50). Serieuzer is de kritiek op de enorme cumulatie van sociale uitkeringen. De migranten profiteren van ons omslagstelsel, klaagt Lakeman (blz. 113). Er valt echter ook een heel ander beeld te schetsen, van een falende uitvoering van de sociale zekerheid, die de participatie jarenlang belemmerde in plaats van bevorderde.

Nederland is tegen wil en dank een immigratieland. Lakeman vindt het een schande, mij lijkt het meer een feit. Gegeven de migratie is het zaak om de maatschappelijke waarde van migranten zo groot mogelijk te maken. Voor 'ons' is dat nuttig, voor 'hun' net zo. Lakeman biedt daarvoor geen aanknopingspunten. De economische gevolgen van de Nederlandse immigratiepolitiek verdienen een betere analyse

